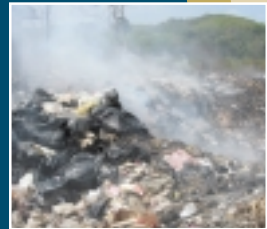

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วย
การควบคุมการเผาในที่โล่ง

คพ. 03-06-066

กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำนำ

การเผาในที่โล่ง เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษอากาศที่พบเห็นได้ทั่วไปทั้งในพื้นที่ชนบทและเขตเมือง ฝุ่นละออง เก้า เขม่าควัน ที่เกิดจากการเผาไหม้ สามารถแพร่กระจายออกไปในวงกว้าง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ บดบังทัศนวิสัยจนอาจเป็นสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุบนถนน รวมทั้งทำลายโครงสร้างดิน จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศพบว่าปริมาณฝุ่นละอองจะมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นในช่วงฤดูแล้ง สาเหตุประการหนึ่งเกิดจากกิจกรรมการเผาในชุมชน การเผาในภาคการเกษตร และไฟฟ้า การเผาในที่โล่ง นอกจากจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายในประเทศแล้ว ยังส่งผลกระทบเป็นมลพิษข้ามแดนระหว่างประเทศอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการเกิดไฟป่าครั้งใหญ่ในประเทศอินโดนีเซียในปี 2540 ก่อให้เกิดหมอกควันปกคลุมในหลายประเทศ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน และภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย ทำให้ประเทศกลุ่มอาเซียนต้องให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไข โดยการจัดทำข้อตกลงอาเซียน เรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการติดตามตรวจสอบปัญหามลพิษจากหมอกควันข้ามแดน และการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันข้ามแดน

แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่งฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับการดำเนินงานตามข้อตกลงอาเซียน เรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน และการนำนโยบายควบคุมการเผาในที่โล่งไปใช้ในทางปฏิบัติ เพื่อป้องกัน ลด และแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากการเผาในที่โล่ง โดยได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2546 กรมควบคุมมลพิษหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำแนวทาง นโยบายและมาตรการภายใต้แผนแม่บทนี้ ไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป

แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง

(National Master Plan for Open Burning Control)

1. นิยาม

“การเผาในที่โล่ง” หมายความว่า ไฟไหม้ การเผาไหม้ หรือไฟลุกรุ่งใดๆ หรือการเผาวัสดุใดๆ ที่เกิดขึ้นในที่เปิดโล่ง โดยที่ฝุ่น คิวิน ก๊าซ และ สารพิษอื่นจากการเผาไหม้ สามารถแพร่กระจายไปได้ในบรรยากาศ

“การควบคุมการเผาในที่โล่ง” หมายความว่า การใช้แนวทางปฏิบัติ มาตรการ กฎระเบียบ หรือกฎหมาย เพื่อควบคุมไฟไหม้ การเผาไหม้ หรือไฟลุกรุ่งใดๆ หรือ การเผาวัสดุใดๆ ที่เกิดขึ้นในที่เปิดโล่ง โดยไม่ก่อให้เกิดไฟลุกลามและสามารถควบคุมหรือลดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2. สถานการณ์การเผาในที่โล่ง

การเผาในที่โล่ง (Open Burning) เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศหลักแหล่งหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดสารมลพิษทางอากาศ ได้แก่ ก๊าซต่างๆ ที่เกิดจากการเผาไหม้ อาทิ คาร์บอนมอนอกไซด์ ไนโตรเจนไดออกไซด์ สารอินทรีย์ระเหย รวมทั้งฝุ่นละออง คิวิน เถ้า เงาม่า ซึ่งล้วนแต่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผาหญ้าหรือขยะริมเส้นทางจราจรจะเป็นสาเหตุของอุบัติเหตุบนท้องถนนทำให้สูญเสียชีวิตและทรัพย์สินมากมาย เนื่องจากหมอกควันที่เกิดไม่สามารถควบคุมได้ นอกจากนี้การเผากลางแจ้งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดไฟป่าเผาไหม้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่กว้าง ซึ่งการเผาในที่โล่งเกิดจาก 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

2.1 การเผาเศษพืชเศษวัสดุภาคการเกษตร

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีการปลูกพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง เป็นต้น ในการทำการเกษตรให้ได้ผลผลิตสูง สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการเตรียมดินที่จะทำการเพาะปลูก ซึ่งจะต้องมีการตากดินพื้นที่เพื่อ

กำจัดเศษพืช วิธีการที่ง่าย สะดวกและประหยัด สำหรับเกษตรกรที่นิยมใช้กันมาก คือ การเผา เช่น การเผาเศษฟางข้าว แม้ว่าปัจจุบันการนำเครื่องจักรมาใช้ในระบบการผลิตข้าว ได้แก่ การเตรียมดิน ด้วยรถไถแทนแรงงานสัตว์ การเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องจักร โดยเฉพาะข้าวนาปรังที่มีการปลูกข้าวติดต่อกันอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง ต้องใช้ความเร่งรีบในการเตรียมดิน ไม่สามารถรอเวลาในการหมักฟางในนาให้นิ่มย่อยสลายก่อนการไถกลบ ปัญหาที่เกิดจากรถไถนาไม่สามารถตัดบดฟางข้าวและไถกลบในนาได้ง่าย ทำให้เกษตรกรหันมาใช้วิธีการเผาฟางในนาให้หมดไปหรือเบาบางลงก่อนที่จะใช้รถไถนาไถกลบเตรียมดินปลูกข้าวฤดูต่อไป นอกจากนี้ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตภาคการเกษตรบางชนิด เช่น อ้อย เกษตรกรต้องทำการเผาใบอ้อยให้มีปริมาณน้อยลงเพื่อให้ง่ายต่อการเก็บเกี่ยวอีกด้วย สำหรับการกำจัดเศษพืชประเภทอื่นๆ เกษตรกรมักจะใช้การเผาเช่นเดียวกัน

จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษตั้งแต่ปี 2536 เป็นต้นมา มีการตรวจพบปริมาณฝุ่นสูงในช่วงฤดูแล้ง โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่จังหวัดที่มีการทำการเกษตรมาก เช่น ปทุมธานี ออยุธยา อ่างทอง ราชบุรี สระบุรี กาญจนบุรี นครสวรรค์ เชียงใหม่ ขอนแก่น เป็นต้น เนื่องจากสภาวะอากาศที่แห้งและนิ่งทำให้ฝุ่นสามารถแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศได้นานไม่ตกลงสู่พื้นดิน และในช่วงเวลาดังกล่าว เกษตรกรจะทำการเผาเศษวัสดุ เพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูฝน จึงเป็นสาเหตุของการเกิดปริมาณฝุ่นสูงในช่วงฤดูแล้ง

จากการสำรวจชนิดและปริมาณวัสดุตอซังในพื้นที่การเกษตรของประเทศไทย เมื่อปี 2541 พบว่ามีปริมาณวัสดุตอซังรวมทั้งสิ้น 29.1 ล้านตันต่อปี และเมื่อดำเนินการปริมาณการเกิดฝุ่นละอองจากการเผาวัสดุตอซังทั้งหมดจะเกิดฝุ่นละอองปริมาณทั้งสิ้น 58,200 - 407,400 ตัน (การเผาเศษพืช 1 ตัน จะทำให้เกิดฝุ่นละอองปริมาณ 2 - 14 กิโลกรัม)

2.2 การเผาขยะมูลฝอยจากชุมชน

ปริมาณของมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากชุมชนทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2544 มีปริมาณ 14 ล้านตันต่อปี อัตราการเพิ่มปริมาณขยะมูลฝอยเมื่อเทียบกับปี 2543 เฉลี่ย ร้อยละ 1.23 ต่อปี ในปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีเพียงร้อยละ 70 - 80 ที่ได้รับ

การเก็บขน และมีเพียงร้อยละ 30 ที่ได้รับการกำจัด ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ส่วนปริมาณขยะที่ไม่ได้รับการกำจัด ถูกกองทิ้งกลางแจ้ง รวมทั้งมีการเผาเป็นครั้งคราว มีประมาณ 10 ล้านตันต่อปี (คำนวณจากปริมาณขยะทั่วประเทศปี 2544) การดำเนินการดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาด้านมลพิษทางอากาศ เช่น ฝุ่นละออง เขม่า คิวโน ก๊าซ และโอโซน ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

จากการศึกษาพบว่า การเผาขยะ 1 กิโลกรัม ทำให้เกิดฝุ่นขนาดเล็กที่มีอันตรายต่อสุขภาพ 19 กรัม หรือเท่ากับ 45.7 กรัมต่อครัวเรือนต่อวัน (อัตราการผลิตของครัวเรือน 2-5 กิโลกรัมต่อวัน) นอกจากนี้ในขยะมูลฝอยที่มีพลาสติกปนอยู่ หากมีการเผาในที่โล่ง จะก่อให้เกิดสารอินทรีย์ระเหยประมาณ 14 กรัมต่อขยะมูลฝอย 1 กิโลกรัม หรือประมาณ 35 กรัมต่อครัวเรือนต่อวัน โดยสารพิษที่พบ ได้แก่ เบนซีน ไดออกซิน ซึ่งสารทั้งสองดังกล่าวเป็นสารก่อมะเร็ง

2.3 ไฟป่า

ปัญหาไฟป่าที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่สาเหตุการเกิดไฟป่าเกิดจากคนที่จุดไฟเผาป่าด้วยวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เผาไร่หาของป่า ล่าสัตว์ และเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น หรืออาจเกิดจากความประมาท เลินเล่อ ขาดความรับผิดชอบ หรือทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อปัญหาไฟป่า

จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมในปี 2543 พื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยมีพื้นที่ 107,531,243 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 33.4 ของพื้นที่ประเทศไทยทั้งหมด การสูญเสียพื้นที่ป่าไม้จากการถูกไฟป่าทำลายทั้งสิ้น ประมาณ 476,182.79 ไร่ จากพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศ หรือประมาณร้อยละ 0.44 ของพื้นที่ป่าทั่วประเทศ และจากรายงานของหน่วยงานควบคุมไฟป่าทั่วประเทศระหว่างเดือนตุลาคม 2544 - เมษายน 2545 พบว่ามีรายงานเกิดไฟป่าจำนวน 7,681 ครั้ง พื้นที่ป่าถูกไฟไหม้ทั้งหมด 149,885.80 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 0.14 ของพื้นที่ป่าทั่วประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจปีละหลายพันล้านบาท

3. ปัญหาและอุปสรรค

ที่ผ่านมาการดำเนินการเพื่อควบคุมการเผาในที่โล่งของประเทศไทยนั้น ไม่ว่าจะเป็นแผนงานและมาตรการต่างๆ ที่มีอยู่นั้นยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและขาดการผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง การดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปในลักษณะที่ต่างหน่วยงานต่างดำเนินการ ไม่มีการผนวกแผนงานระหว่างหน่วยงานในทางปฏิบัติ การประสานงานและการเชื่อมโยงการแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ไม่มีความต่อเนื่อง ทำให้การควบคุมการเผาในที่โล่งยังไม่สามารถเห็นผลในภาพรวมได้อย่างชัดเจน

4. นโยบายที่เกี่ยวข้อง

4.1 มติการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสเฉพาะกิจของอาเซียนด้านหมอกควัน (ASOEN Haze Technical Task Force - ASOEN HTTF) ครั้งที่ 12 และการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านหมอกควัน (ASEAN Ministerial Meeting on Haze - AMMH) ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 15 และ 16 เมษายน 2542 ณ ประเทศเนการา บรูไน ดารุสซาลาม ได้เห็นชอบให้ทุกประเทศในภูมิภาคอาเซียนมีการบังคับใช้นโยบายการห้ามเผา (Zero Burning Policy)

4.2 มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ 10/2544 เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2544 เรื่อง ข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน เห็นชอบให้มีการดำเนินการเพื่อควบคุมการเผาในที่โล่ง กล่าวคือในระยะแรกควรเป็นการพัฒนาและสร้างทางเลือกให้กับเกษตรกร

โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรนำเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตร นำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์แทนการนำไปเผา และเมื่อการดำเนินการดังกล่าวเริ่มมีผลในทางปฏิบัติมากขึ้น ประชาชนให้การยอมรับ การดำเนินการในขั้นต่อไปอาจจะต้องออกกฎหมายเพื่อมาควบคุมเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมปัญหาในเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้น

4.3 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2545 เรื่องข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน ได้เห็นชอบและอนุมัติให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ร่วมลงนามในข้อตกลงเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน และเห็นชอบในหลักการกับการให้สัตยาบัน (Ratify) ต่อข้อตกลงดังกล่าว แต่ในการให้สัตยาบันเพื่อให้ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกโดยสมบูรณ์ ให้กระทำต่อเมื่อประเทศไทยมีความพร้อมในทางปฏิบัติ

5. วัตถุประสงค์

5.1 เพื่อเป็นการเตรียมแผนงานและมาตรการรองรับข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution)

5.2 เพื่อให้มีการนำ “นโยบายควบคุมการเผาในที่โล่ง” ไปใช้เป็นยุทธศาสตร์ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อการป้องกัน ลด และแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากการเผาในที่โล่ง และเป็นกรอบการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้อง เชื่อมโยงกัน

6. เป้าหมาย

6.1 การจัดการไฟป่า ลดพื้นที่ไฟไหม้ป่าให้เหลือเพียงไม่เกินปีละ 300,000 ไร่

6.2 การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตร

6.2.1 จัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตรทดแทนการเผาในพื้นที่อย่างน้อย 600,000 ไร่ ในปี 2550

6.2.2 นำเอาเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตรมาใช้เป็นพลังงานชีวมวลทดแทนการใช้พลังงานในเชิงพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 21 และ 25 ของความต้องการใช้พลังงานในปี 2549 และ ปี 2554 ตามลำดับ

6.3 การจัดการขยะมูลฝอย ลดการเผาการขยะมูลฝอยในที่โล่งโดยจัดให้มีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักวิธีและปลอดภัยไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัดทั้งหมด และมีการใช้ประโยชน์มูลฝอยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปี 2549

7. ยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง

เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดกลยุทธ์ แนวทางและมาตรการดำเนินการครอบคลุมทุกภาคและกิจกรรมทั้งด้านกฎหมาย และด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นกลไกที่จะสนับสนุนให้มีการนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติ ผลักดันให้มีการดำเนินงานเป็นไปอย่าง

เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติในภาคต่างๆ ของประเทศ ทั้งภาครัฐส่วนกลางและท้องถิ่น ภาคเกษตรกรรม และประชาชน โดยมีกลยุทธ์ แนวทางและมาตรการดำเนินการโดยสรุปดังนี้

7.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1. การรองรับข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษ

จากหมอกควันข้ามแดน

กลยุทธ์ที่ 1 : การกำหนดหน่วยงานประสานการดำเนินการตามข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. แต่งตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่เป็น หน่วยงานกลางประสานการดำเนินการ (Focal Point) หน่วยงานที่มีอำนาจ (Competent Authorities) และศูนย์ติดตามตรวจสอบแห่งชาติ (National Monitoring Centre) พร้อมทั้งระบุอำนาจหน้าที่ และทิศทางการประสานงานให้ชัดเจน

กลยุทธ์ที่ 2 : สร้างกลไกการติดตามตรวจสอบ

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

2. ดำเนินมาตรการต่างๆ ที่เหมาะสม เพื่อติดตามตรวจสอบ

- ก. พื้นที่ที่อาจเกิดไฟไหม้ได้ ทุกพื้นที่
  - ข. ไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่าทั้งหมด
  - ค. สภาพสิ่งแวดล้อมที่นำไปสู่ไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่า
  - ง. มลพิษจากหมอกควันซึ่งเกิดจากไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่า
3. กำหนดแผนปฏิบัติและมาตรการเพื่อควบคุมและดับไฟในทันทีทันใด กรณีหากเกิดไฟไหม้ขึ้น
  4. กำหนดแนวทางการประสานงานของศูนย์ติดตามตรวจสอบแห่งชาติ เพื่อให้มีการติดต่อ สื่อสารกับศูนย์อาเซียน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในข้อตกลงอาเซียน รวมถึงการรายงาน ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ หรือต่อสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 3 : การป้องกันการเกิดไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่า

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

5. สำรวจและเก็บข้อมูลพื้นที่เสี่ยงที่จะทำให้เกิดปัญหาหมอกควันข้ามแดน ทั้งในส่วนของไฟป่าและไฟบนพื้นดิน
6. ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เสี่ยงเพื่อวางแผนการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหมอกควันข้ามแดน
7. สร้างระบบการติดตามตรวจสอบไฟบนพื้นดินและไฟป่าโดยประสานการดำเนินการอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน
8. ให้ความรู้ในการป้องกันการเกิดไฟป่าและไฟบนพื้นดินกับประชาชนในพื้นที่เสี่ยงที่จะทำให้เกิดปัญหาหมอกควันข้ามแดนอย่างต่อเนื่อง

9. การเตรียมเครื่องมือ บุคลากร และงบประมาณในการจัดการกับไฟบนพื้นดิน และไฟป่า

กลยุทธ์ที่ 4 : การเตรียมความพร้อมในการดำเนินการร่วมกับประเทศภาคีอื่น

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

10. พัฒนากลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ หรือ ดำเนินการร่วมกับประเทศภาคีอื่น เพื่อจัดการและ ควบคุมความเสี่ยงที่มีต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากไฟบนพื้นดินและ/ หรือไฟป่า และจากมลพิษหมอกควันที่เกี่ยวข้อง ที่เกิดจากไฟเหล่านั้น

11. จัดเตรียมวิธีปฏิบัติมาตรฐานตามความเหมาะสม เพื่อเป็นวิธีปฏิบัติ ระดับชาติ และเป็นวิธีปฏิบัติของความร่วมมือในระดับภูมิภาคที่ต้องดำเนินการ ตามข้อตกลงฯ

กลยุทธ์ที่ 5 : การจัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินแห่งชาติ

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

12. จัดเตรียมมาตรการการดำเนินการกรณีเหตุฉุกเฉิน เพื่อรับมือและ ลดผลกระทบของไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่า และหมอกควันข้ามแดน

13. ประชาสัมพันธ์แผนปฏิบัติการฉุกเฉินดังกล่าวให้กับประชาชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และมีการชักชวนการดำเนินการเป็นระยะเพื่อให้มี ความพร้อมในการปฏิบัติการ

กลยุทธ์ที่ 6 : การให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือด้านเทคนิคและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

14. จัดเตรียมมาตรการให้ความช่วยเหลือ หรือการร้องขอรับความช่วยเหลือ จากประเทศภาคีอื่นหรือผ่านศูนย์อาเซียน ซึ่งรวมถึงสถานภาพและระดับการให้ความช่วยเหลือ หรือการรับความช่วยเหลือที่มีการเสนอมา

15. จัดเตรียมความพร้อมในการให้ความร่วมมือด้านเทคนิค และลดความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่า หรือมลพิษจากหมอกควันที่เกิดจากไฟเหล่านี้

16. ส่งเสริม และสนับสนุนแผนงานการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคนิค ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ที่ระดับรากเหง้า และผลสืบเนื่องของมลพิษจากหมอกควัน รวมถึงวิถีทาง วิธีการ เทคนิค และเครื่องมืออุปกรณ์ สำหรับการจัดการไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่า และการดับไฟ

7.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2. การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 7 : การส่งเสริมสนับสนุนเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อลดการเผาในที่โล่ง

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

17. พัฒนาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมมาใช้ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อลดปริมาณเศษพืชและวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร

18. จัดให้มีการดำเนินโครงการนำร่องเพื่อทดสอบกระบวนการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้การพัฒนามีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

19. จัดให้มีกองทุน หรือ องค์กรระดับท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีและการส่งเสริมการลงทุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจ

20. จัดให้มีบริการที่ปรึกษาทางวิชาการในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับศักยภาพของท้องถิ่น ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารและแนวทางในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่

กลยุทธ์ที่ 8 : การนำเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตรไปใช้ประโยชน์อื่น

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

21. พัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

22. สนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมเพื่อรวมตัวกัน ในการนำเศษวัสดุเหลือใช้

จากภาคการเกษตรมาใช้ประโยชน์อื่นแทนการนำไปเผา เช่น นำมาเพาะเห็ด ทำปุ๋ยหมัก ทำถ่าน ทำเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรม เป็นสินค้าส่งขายในรูปแบบหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

23. สนับสนุนด้านการตลาดโดยหาแหล่งรองรับสินค้าที่กลุ่มได้ทำการผลิตขึ้นให้ครบวงจร และกระตุ้นให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุน โดยใช้มาตรการทางภาษีหรือมาตรการสร้างแรงจูงใจช่วย

24. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างแรงจูงใจ และปลูกจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยการนำเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตรกลับมาใช้ประโยชน์

กลยุทธ์ที่ 9 : สนับสนุนการวิจัยในการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้

ทางการเกษตร

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

25. สนับสนุนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรในส่วนท้องถิ่น ศึกษาการใช้ประโยชน์จากส่วนต่างๆ ของพืช เพื่อนำมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของหรือสินค้า ตลอดจนพัฒนาเทคนิค ในการประดิษฐ์สินค้าจากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เป็นที่ต้องการของตลาด

26. สร้างแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้วิจัยเกิดแรงผลักดันที่จะทำการวิจัยในเรื่องการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่หลากหลาย

กลยุทธ์ที่ 10 : การจัดทำคู่มือ แนวทางในการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้

จากภาคการเกษตร

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

27. รวบรวมองค์ความรู้ในการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหลายๆ แขนงเพื่อจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่

28. เผยแพร่เอกสารหรือคู่มือที่จัดทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย มีการฝึกอบรมและให้ความรู้เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

29. มีศูนย์บริการให้คำแนะนำ สาธิตการทำ การให้ช่วยเหลือแก่เกษตรกรแบบครบวงจร

7.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3. การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นนี้สอดคล้องกับแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ 11 : ปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้มีการบริหารจัดการแบบครบวงจร

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

30. รณรงค์และประชาสัมพันธ์ตลอดจนจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุนให้ชุมชน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่างๆ มีการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

31. สร้างกลไกการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยโดยการนำมาตรการทางเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้ เช่น การรับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี การจัดเก็บค่าธรรมเนียมและการเรียกคืนซากปรักหักพัง เป็นต้น

32. สนับสนุนให้องค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลจัดระบบแยกประเภทขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด และจัดระบบเก็บรวบรวมแบบแยกขยะมูลฝอยก่อนขนส่งไปยังสถานที่จัดการขยะมูลฝอยรวม

33. สนับสนุนให้แต่ละจังหวัดมีการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการ และทำความเข้าใจร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ได้แก่ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

34. ให้แต่ละจังหวัดจัดหาสถานที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมสำหรับก่อสร้างศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร โดยให้สามารถรองรับขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดได้นานไม่น้อยกว่า 20 ปี

กลยุทธ์ที่ 12 : สนับสนุนให้มีเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยรวมทั้งการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

35. ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกวัตถุดิบในการผลิตสินค้าจนถึงการนำวัสดุเหลือกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

36. กำหนดให้เทคโนโลยีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเป็นระบบหลักที่ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรต้องจัดให้มีในลำดับแรกของการดำเนินงาน

37. สนับสนุนให้ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรต้องมีเทคโนโลยีการคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ใหม่และการหมักขยะมูลฝอยอินทรีย์เป็นปุ๋ย

38. สนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการขยะมูลฝอยและการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด

กลยุทธ์ที่ 13 : ปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยและการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

39. ปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้มีระเบียบและข้อบังคับที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย

40. ปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ดังนี้

1) เพิ่มความเข้มงวดในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ในเรื่องการแลกเปลี่ยนของเสียระหว่างโรงงาน และการนำผลผลิตจากโรงงานคัดแยกไปใช้กับโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภท

2) ออกประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อเพิ่มเติมสิทธิประโยชน์แก่โรงงาน คัดแยกและแปรรูปและโรงงานที่ผลิตสินค้าจากวัสดุรีไซเคิล

3) ปรับปรุงและแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียมการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย โดยกำหนดค่าธรรมเนียมในอัตราสูงสำหรับผู้ผลิตสินค้าที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยในปริมาณมาก หรือก่อให้เกิดของเสียที่ยากแก่การเก็บรวบรวมและนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

41. กำหนดกฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับมาตรการสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการค้า

42. กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกลไกการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และการจัดการของเสียบรรจุภัณฑ์

43. กำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมตั้งแต่การเก็บขน การขนส่งและการกำจัด

44. กำหนดให้สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการระบายของเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

45. กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้ควบคุมระบบกำจัดขยะมูลฝอยต้องได้รับการขึ้นทะเบียนและผ่านการอบรมด้านการเดินระบบกำจัดขยะมูลฝอย

46. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

กลยุทธ์ที่ 14 : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

47. เสริมสร้างเครือข่ายการจัดการเชิงบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาชุมชน ประชาชน และเจ้าหน้าที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยรวมทั้งการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

48. กำหนดให้ผู้ดำเนินโครงการจัดการขยะมูลฝอยต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้แก่ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

49. กำหนดให้โครงการจัดการขยะมูลฝอยต้องมีผู้แทนในส่วนของประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการ

50. กำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการก่อสร้างศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร

51. จัดให้มีการฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชุมชนและสถาบันการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

กลยุทธ์ที่ 15 : กำหนดให้มีแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยในระดับจังหวัด เพื่อวางแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน และกำหนดให้มีหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการบริหารจัดการแต่ละด้าน

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

52. กำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยในระดับจังหวัด และในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ครอบคลุมแผนการดำเนินงานด้านการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย

53. จัดแบ่งองค์กรบริหารจัดการออกเป็น 4 ระดับตามภาระหน้าที่ คือ

- เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่ในการจัดทำแนวทางลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดต้นทาง จัดระบบการจัดเก็บขยะมูลฝอยแยกประเภท การขนส่งไปกำจัด และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมกำจัดขยะมูลฝอยที่สอดคล้องกับต้นทุนการจัดการ
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรโดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นเป็นองค์กรร่วม
- จังหวัดทำหน้าที่เป็นองค์กรประสานและกำกับดูแลให้การบริหารจัดการศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- หน่วยงานราชการส่วนกลางทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนด้านวิชาการด้านกฎระเบียบและเกณฑ์ปฏิบัติต่างๆ

54. กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำการติดตามตรวจสอบและจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยรวมทั้งการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย

กลยุทธ์ที่ 16 : สนับสนุนงบประมาณและจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการจัดการ

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

55. จัดลำดับความสำคัญของจังหวัดทั่วประเทศที่จะได้รับการอุดหนุนงบประมาณ

56. จัดสรรงบประมาณด้านการจัดการขยะมูลฝอยโดยให้ความสำคัญกับศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรเป็นลำดับแรก

57. จัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินงานลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย

58. สนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนพร้อมทั้งให้สิ่งจูงใจแก่ภาคเอกชนที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและธุรกิจเกี่ยวกับการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม

59. ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อกระตุ้นให้มีการลดปริมาณขยะมูลฝอยและการนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น มาตรการเรียกคืนซากบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

60. ใช้เครื่องมือทางภาษีส่งเสริมให้มีการจัดการบรรจุภัณฑ์และวัสดุเหลือใช้

7.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4. การจัดการไฟฟ้า

กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นนี้สอดคล้องกับแผนการจัดการไฟฟ้าแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ 17 : การป้องกันการเกิดไฟฟ้า

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

61. การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป
62. การจัดทำฐานข้อมูลไฟฟ้า สร้างระบบการเตือนภัยไฟฟ้า
63. จัดตั้งอาสาสมัครป้องกันไฟฟ้า เป็นการฝึกอบรมจัดตั้งหน่วยอาสาเพื่อ

ช่วยเหลือราชการในคราวจำเป็น

64. เตรียมความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งเรื่อง การจัดการเชื้อเพลิง ได้แก่ การทำแนวกันไฟบริเวณพื้นที่รอยต่อระหว่างป่าไม้ที่สำคัญ กับบริเวณที่อยู่อาศัยของประชาชน

65. เพิ่มประสิทธิภาพให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีศักยภาพ ในการจัดการกับไฟฟ้า

กลยุทธ์ที่ 18 : การตรวจติดตามไฟฟ้า

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

66. การสำรวจและเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำฐานข้อมูลสำหรับพื้นที่เสี่ยง ในการเกิดไฟฟ้า

67. การคาดการณ์การเกิดไฟฟ้าจากสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ สภาพและการสะสมของเชื้อเพลิง สภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยใกล้บริเวณพื้นที่ป่า

68. เพิ่มศักยภาพในการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังการเกิดไฟฟ้าทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค

69. การรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ไฟป่าที่อาจเกิดขึ้น เพื่อจัดทำรายงานประชาสัมพันธ์เผยแพร่สู่ประชาชนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 19 : การปฏิบัติการดับไฟป่า

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

70. ฝึกอบรมบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การดับไฟป่าให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ทักษะ เทคนิค เพื่อให้ปฏิบัติการดับไฟป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

71. จัดตั้งทีมอาสาสมัครดับไฟป่า เพื่อช่วยเหลือหน่วยงานราชการเมื่อคราวจำเป็น

72. การจัดเตรียมแผนปฏิบัติการดับไฟป่าที่มีความชัดเจนไว้ล่วงหน้าตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ไฟป่า

73. ประสานงานการสนับสนุนแจ้งขอกำลังสมทบจากหน่วยงานอื่น ในกรณีที่ไฟลุกลามจนเกินกำลังของหน่วยหนึ่งหน่วยใด

กลยุทธ์ที่ 20 : การฟื้นฟูสภาพหลังการเกิดไฟป่า

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

74. การฟื้นฟูสุขภาพอนามัยของประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับบาดเจ็บ

75. การฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากไฟป่า

76. การฟื้นฟูสภาพป่าไม้ให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

7.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5. การส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน

กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นนี้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงานของประเทศ ช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2554 ของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ 21 : สนับสนุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

77. แก่ไขระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายเล็กและรายเล็กมาก เพื่อลดต้นทุนในการเชื่อมโยงระบบเข้ากับระบบจำหน่ายของการไฟฟ้า

78. สนับสนุนการผลิตหรือเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้าจากวัสดุเหลือใช้ภาคการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 22 : การใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นเชื้อเพลิง

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

79. การสนับสนุนให้มีทุนการศึกษา วิจัย ทุนพัฒนานักวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี วางรากฐานการสร้างความรู้ในระยะยาวให้ทัดเทียมกับของต่างประเทศ

80. ส่งเสริมให้มีการผลิตและใช้เตาหุงต้มประสิทธิภาพสูงให้เป็นที่นิยมในตลาด

81. ให้ความรู้ความเข้าใจ การสร้างค่านิยมการนำพลังงานหมุนเวียนมาใช้

กลยุทธ์ที่ 23 : การใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

82. การกำหนดราคาการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็กที่ใช้พลังงานหมุนเวียน ให้มีราคาสูงกว่าไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานเชิงพาณิชย์ โดยใช้เงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ให้อยู่ในระดับที่จูงใจและคุ้มทุนต่อผู้ผลิตไฟฟ้า

83. มาตรการสนับสนุนการลงทุนและการจัดทำแผนการลงทุน โดยการสนับสนุนเอกชนในรูปแบบเงินหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ

กลยุทธ์ที่ 24 : ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในรูปแบบไตรภาคี

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

84. สร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน นักวิชาการ และผู้แทนชุมชน เพื่อนำไปสู่การทำงานร่วมกันตามเป้าหมาย

85. การให้องค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีพลังงานหมุนเวียน

86. การจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาและบริการข้อมูลการใช้พลังงานหมุนเวียน

7.6 ยุทธศาสตร์ที่ 6. การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์

กลยุทธ์ที่ 25 : กลไกการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของการควบคุมการเผาในที่โล่ง และมีส่วนร่วมในการลดมลพิษ

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

87. รณรงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและทัศนคติให้ประชาชน เกษตรกร และท้องถิ่น เห็นถึงผลกระทบจากการเผาในที่โล่ง และไฟฟ้า

88. สร้างกลไกและเครือข่ายให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล เผาธวัช มิให้มีการเผาในที่โล่ง และไฟฟ้า

89. จัดการฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรของภาครัฐ ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น เกษตรกร ผู้ประกอบการ และบุคลากร ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเผาในที่โล่ง และไฟฟ้า

90. จัดทำและให้บริการข้อมูล ข่าวสาร เผยแพร่ผลงานวิจัยที่ประสบผลสำเร็จ ทั้งในลักษณะโครงการสาธิต การจัดสัมมนา และการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับมาตรการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากการเผาในที่โล่ง

กลยุทธ์ที่ 26 : การกำหนดหลักเกณฑ์ และข้อปฏิบัติในการควบคุมการเผาในที่โล่ง

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

91. กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการเผาวัสดุในที่โล่ง และแนวทางการใช้ “นโยบายควบคุมการเผาในที่โล่ง” ตลอดจนข้อปฏิบัติในการป้องกันและรักษาสุขภาพอนามัย เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

92. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงหลักเกณฑ์และแนวทางในการเผาวัสดุในที่โล่งอย่างถูกต้อง

7.7 ยุทธศาสตร์ที่ 7. การใช้มาตรการทางด้านกฎหมาย

กลยุทธ์ที่ 27 : ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ และวิธีปฏิบัติงานของราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการควบคุมการเผาในที่โล่ง

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

93. เพิ่มเติม แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรจุหลักการควบคุมการเผาในที่โล่ง และกำหนดโทษไว้ในพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้มีระเบียบและข้อบังคับที่ชัดเจน

94. เพิ่มเติม แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่นเพื่อเพิ่มบทบาทเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการบังคับใช้กฎหมาย

95. ปรับปรุงมาตรฐานฝุ่นละอองในบรรยากาศให้มีความเข้มงวดมากขึ้น

ส่วนแผนงานและประมวผล
สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง
กรมควบคุมมลพิษ

92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0 2298 2382-5 โทรสาร 0 2298 2385

เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์และมีสิทธิในเอกสารฉบับนี้

มิถุนายน 2548